

Gemeente Renkum

Voorstel aan de raad

Verantwoordelijk team
Team Beleid Ruimtelijk Domein

Nummer

Kenmerk
189495

Raad d.d.
27-03-2024

Paragraaf begroting

Portefeuillehouder
J. (Joa) Maouche MSc

Steller
Melanie Hutting/Dennis Brouwer

Datum
30 januari 2024

Onderwerp
Wijziging beleidsregels welstand

Geadviseerd besluit

1. Vastellen van het besluit tot wijziging van de beleidsregels voor welstand (Welstandsnota), conform bijgevoegd wijzigingsbesluit en Criteria voor het plaatsen van zonnepanelen op monumenten.

Toelichting op beslispunten

Om klimaatverandering tegen te gaan en bij te dragen aan een leefbare toekomst ook voor volgende generaties heeft de gemeente een belangrijke rol in de energietransitie voor haar inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Dit betekent dat we fors minder energie moeten gaan gebruiken en meer duurzame energie moeten opwekken. Omdat, net als in de rest van Nederland, inwoners van Renkum geconfronteerd worden met stijgende energiekosten, heeft de energietransitie momenteel de wind in de zeilen. Steeds meer huiseigenaren overwegen het plaatsen van zonnepanelen. Zonnepanelen zijn kleine bouwwerken die in de meeste gevallen vergunningsvrij geplaatst kunnen worden. Bij monumenten moet echter voor het plaatsen van zonnepanelen (wel) een aanvraag omgevingsvergunning ingediend worden, die onder andere getoetst wordt aan de redelijke eisen van welstand. In de Welstandsnota 2013 staan geen specifieke criteria ten aanzien van zonnepanelen. Dit betekent dat hiervoor een (individuele) beoordeling van de commissie ruimtelijk kwaliteit (hierna: de commissie) noodzakelijk is.

Het komt geregeld voor dat de commissie negatief adviseert als het gaat om de plaatsing van zonnepanelen op monumenten. Vaak heeft dat te maken met de kleur van de zonnepanelen. De commissie beoordeelt plannen echter puur op esthetische aspecten in relatie tot het monument. Daarbij heeft de commissie geen of hooguit slechts zeer beperkte ruimte om ook de belangen vanuit energiebesparing en de positieve effecten daarvan mee te nemen. De commissie dient immers te adviseren over de gevolgen voor het uiterlijk van, in dit geval, monumenten. Dit leidt geregeld tot situaties waarbij er een tegenstrijdigheid bestaat tussen de esthetische kant en bruikbaarheid. In die gevallen is het vasthouden aan een negatief welstandsadvies vaak een hele strikte en onevenredige benadering.

Beoogd effect

Met de voorgestelde wijziging van de beleidsregels wordt de commissie voorzien van handvatten om (toch) tot een positief advies te kunnen komen zodat het, onder nadrukkelijke voorwaarden, ook op monumenten mogelijk wordt om zonnepanelen te plaatsen. Hiermee worden duidelijke regels gesteld, zodat kan worden voorkomen dat van welstandsadviezen wordt afgeweken en een eenduidige procedure kan worden gevolgd met op voorhand duidelijkheid/duidelijke maatstaven voor eigenaren van monumenten.

Kader

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet, is de welstandsnota op grond van artikel 4.19 van deze wet van rechtswege een beleidsregel geworden. Dit artikel regelt dat als regels over het uiterlijk van bouwwerken uitleg behoeven, de gemeenteraad beleidsregels hiervoor vaststelt. Hieronder wordt tevens verstaan het wijzigen van deze beleidsregels.

Artikel 22.29, tweede lid, onder b van de Bruidsschat Omgevingsplan geeft het college de bevoegdheid een omgevingsvergunning te verlenen voor een bouwwerk die in strijd is met redelijke eisen van welstand, oftewel die afwijkt van het welstandsadvies. Het betreft de voortzetting van de identieke bepaling van artikel 2.10, aanhef en eerste lid, onder d. van de Wabo.

Argumenten

Vanwege de energietransitie en de hoge kosten voor energie is het belangrijk dat ook bewoners van monumenten, onder bepaalde voorwaarden, de mogelijkheid krijgen om zonnepanelen op hun woning te plaatsen. Er kan namelijk vanuit worden gegaan dat de aanwezigheid van zonnepanelen in de levenscyclus van monumenten van tijdelijke aard is. Omdat in de voorgestelde criteria bovendien is opgenomen dat de ingrepen reversibel moeten zijn, zou een negatief welstandsadvies geen belemmering meer hoeven te vormen voor het plaatsen van zonnepanelen op monumenten.

Het college is op zich bevoegd om af te wijken van een welstandsadvies, maar dit brengt vertraging en juridische discussie en/of procedures met zich. Daarnaast is dit ook rechtsonzeker. Zoals gezegd is het zondermeer volgen van een negatief welstandsadvies in deze situaties vaak niet redelijk, waardoor afwijken in die situaties in de rede ligt. Daarbij geldt dat de commissie zeker wel oog heeft voor de praktische kant, maar het haar ontbreekt aan handvatten. De voorgestelde criteria zijn overigens ook in overleg met de commissie tot stand gekomen. Om de commissie alsnog deze handvatten te geven en meer balans te krijgen tussen de esthetische en praktische kant wordt voorgesteld om de bij dit voorstel gevoegde criteria in de Welstandsnota op te nemen. Daarmee wordt gezorgd voor meer lijn in de beoordeling en kunnen op die manier gelijke gevallen gelijk worden behandeld.

Om de criteria juridische status te kunnen geven is een aanpassing van de Welstandsnota noodzakelijk. De Welstandsnota is inmiddels alweer enigszins verouderd en behoeft mogelijk aanpassing op meerdere onderdelen. Dit dient nog te worden geëvalueerd. Onder de inmiddels in werking getreden Omgevingswet is de Welstandsnota van rechtswege een beleidsregel geworden en dienen de welstandscriteria (uiteindelijk) in het Omgevingsplan te landen. Het ligt in de rede om te zijner tijd alle welstandscriteria te heroverwegen en in het Omgevingsplan te integreren. Het is hierdoor op dit moment niet zinvol om de welstandsnota in zijn geheel te wijzigen. Het ligt voor de hand om eerst alle welstandscriteria (zo nodig) integraal te herzien.

Onderwerp

Wijziging beleidsregels welstand (Welstandsnota)

Datum

30 januari 2024

Kenmerk

Pagina

2 van 4

Er komen momenteel echter veel (aan-)vragen binnen voor het plaatsen van zonnepanelen op monumenten. Omdat het belangrijk is dat er binnen de gemeente één lijn wordt gehanteerd, wordt voorgesteld om het voor eigenaren van monumenten onder de in de bijlage opgenomen voorwaarden toch mogelijk te maken om zonnepanelen te plaatsen. Daarom wordt voor dit specifieke onderdeel voorgesteld om vooruitlopend al een wijziging in de welstandsnota aan te brengen. De voorgestelde richtlijnen zijn dusdanig dat enerzijds mogelijkheden worden gecreëerd, maar anderzijds toch ook de normstelling vanuit het oogpunt van welstand, alsmede het belang van het monument overeind blijft.

Kanttelingen

Met het vaststellen van de criteria wordt vooruitgelopen op een algemene herziening van de welstandscriteria. Zoals in het voorstel ook is verwoord is hier wel aanleiding toe.

Draagvlak

De criteria zijn besproken met het Gelders Genootschap en naar aanleiding daarvan zijn de laatste twee criteria toegevoegd. Het voorstel is ook besproken met de teamleider vergunningverlening Bouw van de Omgevingsdienst Regio Arnhem.

Aanpak/Uitvoering

Na vaststelling door de raad, het besluit delen met het Gelders Genootschap en de Omgevingsdienst Regio Arnhem. Verder kunnen aanvragen hiermee worden beoordeeld.

Communicatie

Als dit door de raad is vastgesteld zal het in het digitale gemeenteblad op www.overheid.nl gepubliceerd worden.

Financiële consequenties

N.v.t.

Juridische consequenties

Artikel 22.29, tweede lid, onder b. van de Bruidsschat Omgevingsplan geeft het college de bevoegdheid een omgevingsvergunning te verlenen voor een bouwwerk die in strijd is met redelijke eisen van welstand, ofwel die afwijkt van het welstandsadvies. Met het vaststellen van de criteria wordt de commissie voorzien van handvatten om toch tot een positief advies te kunnen komen en wordt voorkomen dat van welstandsadviezen wordt afgeweken en kan een eenduidige procedure worden gevolgd met op voorhand duidelijkheid/duidelijke maatstaven voor eigenaren van monumenten.

WMO-aspecten

N.v.t.

Gezondheid

N.v.t.

Duurzaamheid

Dit voorstel draagt bij aan de energietransitie.

Onderwerp

Wijziging beleidsregels welstand (Welstandsnota)

Datum

30 januari 2024

Kenmerk

Pagina

3 van 4

Effect op vermindering regeldruk

Met de criteria kan de welstandscommissie (wel) tot een positief advies komen. Dit voorkomt dat van adviezen wordt afgeweken en daarmee vertraging en juridische discussie en eventuele bezwaar- en beroepsprocedures.

Alternatieven

Geen wijziging in de welstandsnota aan te brengen, maar het college per individueel geval laten beoordelen of er noodzaak is om af te wijken van het welstandsadvies.